

УЧ ТАҚДИР – УЧ ХУПОСА

3-бетда

БОҒЧА БИПАН БОҒЛИҚ БЕШ САВОП

6-бетда

ҚИЗ УЗАТГАН ҚИРҚ ЙИЛДА ҲАМ ҚУТУПМАС

7-бетда

Оила Ва

Оила соғлом ва бахтли бўлса, бутун жамият барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

31 (1286)-сон 3 август 2016 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Жамият

**ГЎЗАЛ ВА БЕТАКРОРИМСАН, МУҚАДДАС ВАТАНИМ,
ЖОНИМ СЕНГА ФИДО, ЎЗБЕКИСТОНИМ!**

Мен истиқлол тенгдошиман

**ЮТУҚЛАР –
МАСЪУЛИЯТ ДЕГАН**

Сайёд Жўраев, “Ниҳол” мукофоти совриндори:

– Мустақиллик билан тенгдош бўлганим боис Ватаним олдидаги бурч ва масъулиятимни бошқаларга қараганда чуқурроқ англашим керакдек туюлади менга. Чунки истиқлол сабабли юртимиз миқёсида эришилаётган ютуқлар менинг тақдиримга, келажакимга ҳам ўзининг ижобий таъсирини ўтказяпти, десам хато бўлмайди. Мамлакатимизда яратиб берилаётган шароитлар қалбда шижоати бор ҳар бир йигит-қизга албатта бахту иқбол олиб келади. Мен мумтоз шеърятнинг мухлисман. Балки шундандир, шеърятга монанд соҳани танлаган бўлсам ажабмас. 2013 йил ўтказилган “Кўҳна замин оҳанглари” телефестивалининг катта ашула йўналиши бўйича отам билан бирга иштирок этдим ва фахрли ўринни қўлга киритдим. 2015 йил мумтоз йўналиш бўйича “Ниҳол” Давлат мукофоти совриндори бўлдим. Яқинда “Ёш маком ижрочилари” фестивалида 1-ўринни қўлга киритдим. Муваффақиятга эришишда қийинчиликлар қанчалик кўп бўлса, маррага етганимда бу ютуғинг сен учун шунчалик қадрли бўлар экан. Бу менга астойдил ва сидқидилдан меҳнат қилишни, ҳар бир нарсанинг қадрига етишни ўргатди. Ҳозирда Ўзбекистон давлат консерваторияси Шарк мусикаси факультетининг “Анъанавий хонандалик” бўлими талабасиман. Менинг ушбу ютуқларим деғиздан бир томчи, холос. Бунинг учун ҳис этган ҳолда янада олга интилишдан чарчамайман, юртим учун фидойи фарзанд бўлишга ҳаракат қиламан.

ЯРИМ ЙИЛ САРҲИСОБИ

Аввал хабар қилинганидек, ўтган ҳафтада Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясида Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси Бошқарувининг IX йиғилиши бўлиб ўтди. Унда қўмитанинг 2016 йилнинг олти ойидаги фаолияти муҳокама этилди – ўндан зиёд масала атрофида сўз юритилиб, эришилган ютуқлар, йўл қўйилган камчиликлар, муаммолар атрофлича таҳлил қилинди.

Йиғилишда бошқарув аъзолари – вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари вакиллари, вилоят хотин-қизлар қўмиталари раислари иштирок этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси раиси Э.Боситхонова сўзга чиқди.

Таъсидланганидек, ўтган вақт мобайнида Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конститу-

цияси қабул қилинганининг 23 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги, 9 Май – Хотира ва қадрлаш кунинда ҳамда Шанхай ҳамкорлик ташкилоти саммитидаги маърузаларида, шунингдек “Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажакга йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир” рисоласида белгилаб берилган вазифалар ижросини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилди.

Давлатимиз раҳбарининг “Оилала-

римизда соғлом маънавий муҳитни ташкил қилиш, хусусан, эр-хотин, ота-она ва фарзандлар, қайнона ва келин ўртасидаги муносабатлар, қўшничилик муносабатларининг ўзаро ҳурмат, меҳр-оқибат руҳида бўлишига эришиш – бу юртимиздаги тинчлик-осойишталик ва аҳилликни янада мустаҳкамлашнинг энг муҳим шарти эканини доимо эсда тутишимизни истардим. Бунинг учун ҳаммамиз биргаликда иш олиб боришимиз, хусусан, жойларда ҳокимият идоралари билан маҳалла, хотин-қизлар, нурунийлар, ёшлар ташкилотлари ўртасида ҳамкорликни янада кучайтириш, эл-юрт орасида обрў қозонган ҳурматли инсонлар, муҳтарам кайвониларни бу ишларга кенг жалб этиш аини муддоо бўлур эди”, деган сўзлари Хотин-қизлар қўмитаси томонидан бу борада амалга оширилаётган ишлар учун муҳим дастурил амал бўлмоқда.

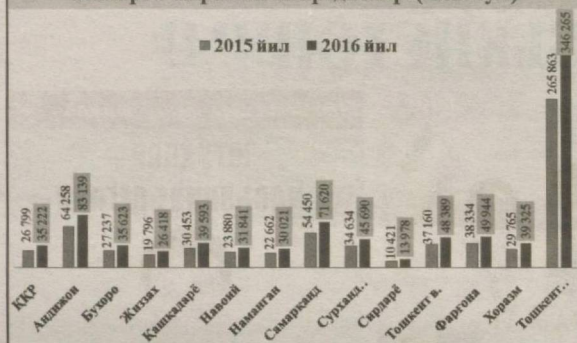
(Давоми 2-бетда)

ЯРИМ ЙИЛ САРҲИСОБИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Айни пайтда маҳаллаларда “Оилага кириш”, “Саломатлик”, “Таълим-тарбия”, “Бандлик” ҳамда “Жиноятчилик профилактикаси” жамоатчилик секторлари фаолияти йўлга қўйилиб, эл орасида обрў-эътиборга, катта ҳаётий тажрибага эга қайвонилар ушбу секторларга жалб қилинган. Уларнинг кўмагида мамлакатимиздаги 193 туман(шаҳар) Хотин-қизлар кўмитаси раислари бошқа ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда маҳаллалар, оилалар, ёшлар, аёллар орасида, таълим ва тиббиёт муассасаларида, ишлаб-чиқариш корхоналари ва ташкилотларда соғлом маънавий муҳитни шакллантириш, жиноятчиликни, эрта турмуш ва эрта туғруқнинг олдини олиш, бандликни таъминлаш ҳамда 12 йиллик мажбурий таълимни амалга ошириш борасидаги ишларни бажариб келмоқда.

Худудларда 2016 йилнинг биринчи ярим йили мобайнида тижорат банклари томонидан тадбиркор аёлларга ажратилган кредитлар (млн. сўм)

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида истиқлолнинг илк кунларидан бошлаб юртимизда оила, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, аёлларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, уларнинг жамиятдаги ўрни ва нуфузини ошириш каби муҳим вазифалар давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Э.Боситхонова хотин-қизларнинг қобилияти ва салоҳиятини рўёбга чиқариш, уларнинг жамиятимиз ҳаётидаги муносиб иштирокини таъминлаш масаласига алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлаб, биргина 2015 йилнинг ўзида тадбиркор аёллар учун ажратилган кредитлар 1 триллион 255 миллиард сўми ташкил этгани эътибор ва ғамхўрлик қўлами нақадар залворли эканидан далолатдир, деди.

Йиғилишда мазкур масала атрофича таҳлил қилинди. Хусусан, хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш, аёллар ўртасида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш мақсадида 2016 йилнинг олти ойи мобайнида тижорат банклари томонидан 897 миллиард 66 миллион сўм миқдорида кредит ажратилди. Деярли барча вилоятларда ажратилган кредитлар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан юқори эканлиги аҳамиятлидир.

Шунингдек, йиғилишда 2016 йилнинг ўтган олти

ойида 2015 йилнинг шу даврига нисбатан гўдақлар ўлими, 15-16 ёш ўсмир қизлар орасида содир бўлган туғруқлар, аёллар ўртасидаги жиноятлар сони сезиларли даражада қамайгани бироқ 35-44 ёшли аёллар ўртасидаги туғруқлар ҳамон юқорилигича қолаётгани, бу эса она ва бола ҳаётига жиддий хавф туғдириши мумкинлиги таъкидланди.

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси ва унинг ҳудудий бўлинмалари “Соғлом она ва бола йили” Давлат дастурида белгилаб берилган вазифалар ижросини таъминлашга алоҳида эътибор қаратиб келмоқда. Маҳаллий ҳокимликлар, ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда “Маҳалланинг энг ораста қизлари” кўрик-танловининг туман, вилоят босқичлари муваффақиятли якунланди.

Давлат дастури доирасида илк марта ўтказилган “Меҳрибон қайнона” кўрик-танловида 8 мингдан ортиқ онахон иштирок этди. “Тулшан аро гулчехралар”, “Обод юртининг ораста қизлари” каби маърифий тадбирлар орқали ўсмир қизларни касбга йўналтириш, зарарли мафкуравий таъсирлардан ҳимоялаш, ҳуқуқий, тиббий билимларини янада ошириш имконияти яратилди.

Мамлакатимизнинг барча худудларида “Битирувчи қизларнинг бандлигини таъминлашга кўмаклашувчи штаб”лар фаолияти йўлга қўйилган. Маҳаллалардаги “Бандлик” сектори фаолияти орқали ўз тадбиркорлик ишини бошлаш истагидаги қизларга уларнинг иқтисодий, ҳуқуқий билимларини юксалтириш, имтиёзли кредитлар олиш, илк бизнес лойиҳасини шакллантиришга онд кўмак кўрсатилмоқда. “Тадбиркор қизнинг энг яхши лойиҳаси” танловининг дастлабки босқичида коллежни тамомлаган минглаб қизлар муваффақиятли иштирок этди.

Мамлакатимизда оилавий, аёллар ва болалар спортини ривожлантириш бўйича ташкилий-техник ва тушунтириш-тарғибот тадбирлари мажмуини амалга ошириш, узоқ қишлоқларда яшовчи қизларни спортга жалб этиш ҳамда улар учун зарур шароитларни яратиб, қизларнинг оммавий спорт турлари билан шугулланиши учун имкониятларни кенгайтириш, аёл мураббийларни тайёрлаш, улар меҳнатини моддий ва маънавий рағбатлантириш борасида ҳам талай ишлар амалга оширилди.

Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Ҳомийлик кенгашининг шу йил 11 февраль куни бўлиб ўтган йиғилишида белгилаб берилган вазифалар ижросини таъминлашга, хусусан, аёллар ва қизлар орасида сузиш спортини оммалаштиришга алоҳида эътибор қаратилаётди. Айни пайтда мазкур спорт тури билан мунтазам шугулланувчи хотин-қизлар сони 358 минг 200 нафарни ташкил

этади. Шунингдек, 116 минг 700 нафар аёл-қиз соғломлаштирувчи гуруҳларида шугулланаётди.

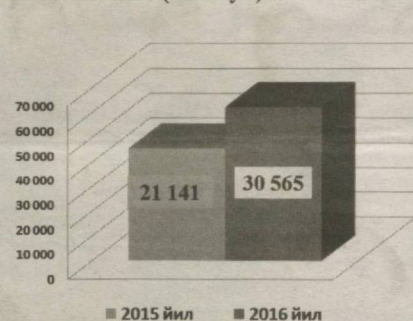
Йиғилишда Зулфия номидаги Давлат мукофоти комиссиясининг 2016 йилнинг биринчи яримидаги фаолияти хусусида ҳам сўз юритилди.

Бугунги кунда мукофотга сазовор бўлган қизларнинг сони 240 нафарга етди. Уларнинг 54 нафари адабиёт, 73 нафари маданият, 47 нафари санъат, 24 нафари фан, 42 нафари таълим йўналишларидаги ютуқлари учун ушбу мукофотга сазовор бўлган.

Ўтган вақт мобайнида комиссия томонидан Зулфия номидаги Давлат мукофотига номзодларнинг ҳужжатлари ўрганиб чиқилди, йўналишлар бўйича индивидуал суҳбатлар ўтказилди.

Э.Боситхонова номзодлар ҳақидаги маълумотлар йиғма жилдини тайёрлашда, юзакиликка, шомша-шомарликка йўл қўйилаётганини, хусусан халқаро танлов ва мусобақаларда берилган диплом ва ҳужжатлар хорижий тилдан таржима қилинмаган ва нотариял тасдиқланмаган ҳолда, маълумотнома-лар имловий ва услубий хатолар билан топширилаётганини, энг ёмони бадиийлик талабларига жавоб бермайдиган, саёз шеърлар ва насрий китоблар ҳам учраётганини таъкидлади.

Республикада 2016 йилнинг биринчи ярим йили мобайнида “Микрокредитбанк” ОАТБ томонидан тадбиркор аёлларга ажратилган кредит миқдори (млн. сўм)

Йиғилишда, шунингдек, Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитасининг “Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш борасида 2015-2016 йилларга мўлжалланган чора-тадбирлар режаси”да белгиланган вазифалар ижроси муҳокама қилиниб, БМТнинг хотин-қизлар ҳуқуқлари камситилишининг барча шаклларида барҳам бериш кўмитасининг (CEDAW) Ўзбекистон Республикаси Бешинчи даврий маърузаси бўйича берилган якуний хулосаларига асосланиб ишлаб чиқилган Миллий ҳаракат дастури лойиҳаси тўғрисида ҳам сўз юритилди.

В.ЛУҚМОНОВ

ЎТ БАЛОСИДАН АСРАСИН

Ота-боболаримиз сув балосидан, ўт балосидан асрасин дея дуо қилади. Дарҳақиқат, қутилмаган ёнғин тинч ҳаётимизни остин-устун қилиши, молу жонимизга хавф-хатар солиши ҳеч гап эмас.

Ёнғиннинг жазирама кунларида очик майдондаги ўт-ўланларнинг қовжирати натижасида ёнғинлар сонининг ортганини кузатиш мумкин. Қуруқ ўтлар тез ёнувчан бўлгани учун ён-атрофда жойлашган аҳоли турар жойларига ҳам ёнғин ўтиб кетиш хавфи мавжуд. Бундан ташқари фуқаролар томонидан тапшланган турли хил чиқиндилар ҳам ёнғинларга сабаб бўлмоқда. Масалан, Юнусобод туманида ўтган 6 ой мобайнида 115 ёнғин содир бўлган бўлса, шуларнинг 65 таси очик майдонлардаги қуриган ўт ва шох-шаббалар туфайли юз берган. Фуқаролар ўз уйлари атрофини қуруқ ўт, шох-шабба ва ҳар хил маншай чиқиндилардан тозалаш туришса, ана шундай муаммо ва кўнгилсизликларнинг олди олинган бўларди.

Маҳмудхўжа ЮСВАЛИЕВ,
Юнусобод тумани, ИИБ ЁХБ инспектори,
кичик сержант

ОИЛА МУСТАҲКАМЛИГИНИНГ АСОСИ

Жиззах вилоятининг Арнасой туманида “Соғлом она ва бола йили” Давлат дастури ижроси доирасида “Оила мустаҳкамлигини таъминлашда аёлнинг роли” мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

Ўзбекистон “Адолат” социал-демократик партияси Жиззах вилояти кенгаши томонидан ташкил этилган тадбирда партия аъзолари, “Маҳалла” хайрия жамоат фонди туман бўлими, “Қамолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгаши вакиллари, маҳалла фаоллари ва ёшлар иштирок этди.

Президентимиз раҳнамо-

лигида оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш, хотин-қизларнинг мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги фаоллигини юксалтириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида амалга оширилаётган изчил ишлар юксак самаралар бераётгани таъкидланди. Соғлом она ва бола йилида ёшларнинг билим олиши, касб-ҳунар эгаллаши, спорт билан мунтазам шугулланишида оиланинг, айниқса, онанинг ролини янада оширишга қаратилган маънавий-маърифий ишларни кучайтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Хотин-қизларнинг оила ва жамиятдаги фаоллигини оширишга қаратилган тарғибот тадбирларида партиянинг туман ташкилоти ҳам фаол иштирок этмоқда.

Жорий йилнинг ўтган даврида партиянинг “Аёллар қаноти”, “Ёшлар қаноти” фаоллари ташаббуси билан шу мавзуда 40 дан зиёд тадбир ўтказилди.

– Оилада соғлом маънавий муҳит барқарорлигини таъминлаш, хотин-қизларнинг жамиятдаги мавқеини юксалтиришда маҳаллий давлат бошқаруви органлари ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорлик қилмоқдамиз, – дейди партия туман кенгаши раиси М.Некбоев. – Шу мақсадда партиямиз фаоллари “Соғлом она ва бола йили” Давлат дастурида белгиланган тадбирларда мунтазам иштирок этиб, оилада аёлларнинг ролини ошириш масаласига алоҳида эътибор қаратмоқда.

uzs.uz сайтидан олинди.

УЧ ТАҚДИР - УЧ ХУЛОСА

Соғлом оила – мустаҳкам жамият асоси

Оқил аждодларимизда бир улғу анъана бор: улар ўз шажараларини муносиб авлодлар билан давом эттириш орузида янги оиланинг барпо этилиши масаласига жиддий ёндашганлар. Бунда келин сифатида танланмиш қизнинг ҳам жисмонан соғломлиги, ҳам маънавий камолоти эътиборга олинган. Чунки қиз бола, энг аввало, бўлғуси она, авлодлар давомчиси, соғлом миллатнинг бунёдкоридир. Замонлар янгиланаверида, бироқ бу ҳаётий ҳақиқат ҳеч қачон эскирмайди.

Ота-боболаримиздан қолган бундай ибратли меросни, уларнинг соғлом авлод орузи йўлидаги оқилона танлови нақадар тўғри эканини ҳалқимиз жуда яхши англайди. Бироқ оила масаласида эрта никоҳ деган оғриқли нуқтаимиз ҳам борки, унинг аччиқ зарблари нафақат оилалар, балки жамиятнинг мустаҳкамлигига путур етказмоқда. Бугун оилавий акримларнинг аксарияти ҳали ҳаётни англаб етмаган, жисмонан ва руҳан оиллага тайёр бўлмаган ёшлар ўртасида содир бўлаётгани ниҳоятда ҳавотирли ҳолат. Шу боис эрта никоҳ ва унинг олдини олиш масаласи давлатимиз ва шахсан Президентимиз эътиборидаги жиддий масала сифатида оилалар олдида кўндаланг турибди.

Жамоатчилик ишлари, турли маънавий-маърифий тадбирлар сабаб чекка-чекка туманларда кўп бўлмиз. Бир гал Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндорлари бўлган иқтидорли қизлар ва ёшлар учрашувини ўтказдик. Тадбир ниҳоятдан сўнг ёнимга келган қизнинг сўзлари ҳамон эсимда. Ўзини Ирода деб таништирган бағдодлик бу ўқувчи қиз агар ота-онаси имкон берса, олийгоҳга кириш орузи борлигини билдирди. Мен унинг кўнглини кўтариб, у албатта университетда ўқишини, бунга аввало, ўзи кўпроқ меҳнат қилиб, ўқиб-ўрганиш орқали эришишини айтдим. Уни ўзимга яқин олиб суҳбатлашганимни кўриб, қиз тақдирни туғишган опаси тақдирига ўхшаб қолмаслигини иштини айтиб, ўқинди. Ироданинг айтилишича, опаси коллежда ўқиб юрган пайтида турмушга узатилган. Бир

томондан янги турмушнинг кундалик муаммолари, қайнона-қайнота, эрининг инжиқликлари, рўзгор юмушлари, бир томонда чала қолаётган ўқиш, топшириқ устига топшириқ... ёш келин довдираб қолади. Ҳам жисмонан, ҳам руҳан синиққан келиннинг вужудида ўсаётган гўдак тугилмай, нобуд бўлади. Ўзи ҳам бир неча маротаба шифохонада даволаниб чиқади. Энди у ярим жон. Ўн саккиз ёшли навниҳол

қувонтирди. “Албатта, сиз исмингизга муносиб бўлишингиз керак, энди талаба бўлганингизда кўришамиз”, дедим унинг қароридан мамнулимни билдириб.

Университетнинг магистратура бўлимида таҳсил олаётган кезларимда танишган бир дугонамнинг тақдирини уни ҳар гал эслаганимда мени қувонтиради. Йигирма тўрт ёшли бир қишлоқ қизи олийгоҳнинг бакалавриятини тамомлаб, магистратура бўлимида ҳам муваффақиятли ўқиди. Шу йили ўзига муносиб, ўқимишли йигит билан оила қурди. Оналик бахтига эришди.

қиз ҳаётнинг анча-мунча дардини тортиб қўйди. Келини ҳеч нарсани эпловмасликда, нўноқликда айблаб, ота уйига жўнатиб юборишади. “Опам ҳозир уйимизда, доим ўйчан юради, ҳаётга қизиқиши қолмаган. Сингилм, сен ўқи, севган касбинг, ўз орузларинг бўлади, вақтида оила курасан, келажакда бир-бирдан ширин фарзандларинг бўлади,” дейди. Ота-онам мени ҳам эрта узатиб юборишмоқчи эди, лекин опамнинг аҳволини кўриб, жим туришибди. Ишқилиб, ўқимизга рози бўлишса бўлгани. Мен ҳаммаси учун ўзим ҳаракат қиламан.

Ироданинг бу иқрори мени жуда

Энг муҳими, ҳаётдан, оиласидан мамнун. У каби бахти бекам тенгдошларимиз сафининг кўпайиб бораётганини кўриб, давлатимизнинг бу борадаги ғамхўрлиги ва қилинаётган сазй-ҳаракатлар ўз самарасини бераётганига яна бир бор иқроор бўламан.

Уч тақдир. Бири айна гул ёшида сўлиб борапти. Иккинчиси, опасининг ҳаёт чизигидан тўғри хулоса чиқариб, ўқиб, ҳунари ўрганаётган. Учинчиси эса улғайгани сари баркамоллик касб этапти. Атрофимизда тенгдошларимиз, опа-сингилларимиз ҳаёти биз учун кўзгу. Яхшисидан ҳам, ёмонидан ҳам ибрат олаверамиз. Бугун оилалардаги фар-

зандлар тақдирига эътиборсиз қараш кайфиятини йўқотишда маҳаллий ҳокимият, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, хотин-қизлар, нурунийлар ва ёшлар ташкилотлари, маҳалла фаоллари оёққа турган.

Муҳтарам Президентимизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 23 йиллигига бағишланган таътанали маросимдаги маърузасида таъкидланганидек, юртимизда қиз болаларнинг – бўлғуси оналарининг ҳам жисмоний, ҳам маънавий соғлом бўлиб voyга етиши, уларнинг ўрта мактабдан сўнг лицей ва коллежларда, албатта, таълим олишини таъминлаш, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаши бугунги кунда давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Давлатимиз раҳбари бу борада қайғуриб айтадиларки: “Қиз болани коллежни битирмасидан, ҳунари эгалламасидан туриб, кимки турмушга бермоқчи бўлса, билиб

қўйинлар, буни мен узокни кўра билмаслик, калтабинлик деб ҳисоблайман. Қиз бола, аввало, касб-ҳунари эгалласин, ўз фикрига эга бўлсин, ҳаётни англасин. Шундан кейин у ҳаётда ўзининг муносиб ўрнини топади, жамиятимизнинг фаол аъзосига айланади, эртага у курайдиган оила мустаҳкам бўлади”.

Бу ўтқир таъкидлар ўз қизини гўрлигдаёқ турмушга узатиб, уларнинг ҳаёт сўқмоқларида қоқиниб, синовларга енгилувчан бўлиб қолишларига сабабчи бўлаётган айрим ота-оналарни гафлатдан уйғотиши зарур. На ҳунардан, на илмда моҳир бўлмай, бир ишининг бошини тутмай, узатилаётган қизлар ёки оила масъулиятдан беҳабар уйланаётган йигитлар ота-оналарга ширин орузнинг рўёбини эмас, аччиқ изтироблар келтирмайди, деб ҳеч ким айта олмайди. Ўлар эртага дунёга келадиган фарзандига нимани ўргатади, уни қандай тарбиялайди? Айрим узокни кўрмай иш туттаётган ота-оналарнинг нафақат ўз фарзанди, балки келажакда дунёга келадиган набираларининг баркамоллигига болта ураётгани – ҳақиқий фожиа.

Никоҳ – илоҳий ришта, унинг дилдорлик билан узилиши фақат кўнглиларни эмас, миллат фаровонлигини ҳам бузади. Ҳар томонлама пухта тайёргарлик билан қурилган оила, албатта, соғлом ва бахтли бўлади. Соғлом ва бахтли оилалар қанчаллик кўп бўлса, жамият шунчалик мустаҳкамдир.

Дилнавоз ҚўЛДОШЕВА

“Оила” илмий-амалий маркази “Қизлар энциклопедияси” китобини нашрдан чиқарди.

ФАҚАТ ҚИЗЛАР УЧУН

Китоб ҳамма даврларда ҳам инсонларга яқин ҳамроҳ, сирдош дўст, беғараз маслаҳатчи бўлиб келган. Билмаганингизни ўрганиш, билганингизни янада мустаҳкамлашда китобдан яхшироқ устоз топмайди. Бизан.

топгандай қувониши шубҳасиз. Чунки қиз бола табиатан уятчан бўлиб ҳамма нарсани ҳам ота-оналари, устозлари, дугоналарига айтишни эп кўрмайди, дилдаги саволлари эса талайгина. Китоб хилма-хил мавзуларга бой, рангли, замонавий дизайнда яратилган бўлиб, ундан ўсмир қизларда юз бераётган руҳий ва физиологик жараёнлар, қизларнинг миллий-маънавий-замонавий киёфаси, ижтимоий ҳаётда ўз ўрнини топишга доир қизикarli маълумотлар, тестлар, маслаҳатлар ўрин олган. Китобдаги ҳар бир мавзуга алоҳида ёндашилиб миллий анъаналаримиз, қадриятларимизнинг ўзига хос руҳи сингдирилган. Энциклопедияда “ҳунарни қиз хор бўлмас” мақоли талабига амал қилган ҳолда пазандалик маҳоратининг сир-асрорлари, қашта тикишнинг анъанавий усуллари, ноанъанавий дизайн маҳорати саҳифалари ҳам ўрин эгаллаган.

Китоб устида “Оила” илмий-амалий маркази

раҳбари Х.Мамадалиева бошчилигида етакчи илмий ходимлар М.Якубекова, Ф.Акрамова, шунингдек, илмий ходимлар М.Раҳмонова, З.Билолова иш олиб борди. “Оила” илмий-амалий маркази “Қизлар энциклопедияси” тақдиротидан сўнг китобни энг чекка ҳудудларда жойлашган мактабларга ҳам етиб боришини таъминлашни режалаштирган.

Китоб ўн боб, 245 бетдан иборат. Китобнинг “Қизлар сирлари”, “Қизлар саломатлигини”, “Гўзаллик сирлари” бобларида қизларимизнинг дилига яқин гаплар битилган бўлса, “Уй тутиш санъати”, “Пазандалик маҳорати”, “Қиз боланинг қирқ ҳунари бўлсин” боблари қизларга ўзига хос маҳорат мактабини ўтаб беради.

Хулкар АБДУЛЛАЕВА,
Республика “Оила” илмий амалий маркази
илмий ходими

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИ ДАРАЖАСИДАГИ СИФАТ

Азиза касб-ҳунар коллежини битириб, маҳалласидаги текстил комбинатида ишга жойлашди. Коллежда ўқиб юрган пайтлари амалиёт ўтагани келгандаёқ бу комбинат унга маъқул бўлганди. Сабоби, ҳамма иш замонавий тикув машиналарида бажарилади. Бошида бироз қийналди. Бироқ қизиқиши туфайли атрофидаги тенгдошларига қараб тезда ўрганиб олди. Қолаверса, тажрибали цех бошлиқлари ҳар қандай ишни бир кўришда илғаб оладиган, ўзлаштирадиган бу зийрак қизни жамоадаги илгор тикувчилар сафига қабул қилишди. Чунки ишнинг сифатли бажарилиши ва буюртмани вақтида тайёрлашда айнан Азиза сингари эпчил тикувчиларнинг борлиги корхонага ҳар томонлама фойда келтиради.

Бугун Азиза Ҳакимова сингари ёшлар меҳнат қилаётган Оҳангарон туманидаги "KEO SUNG TEXTELE" масъулияти чекланган жамиятида 30 турдаги аёллар ва болалар кийимлари тикилмоқда. Дастлаб 220 миллион сўм инвестиция киритилган корхонага Жанубий Кореядан келтирилган замонавий русумдаги бичиш, тикиш, дазмоллаш машиналари ўрнатилди. Ўтган йили корхона тиббиёт, қурилиш ва дори тайёрлаш саноатида зарур бўладиган иш кийимларини ҳам тикишни бошлаган эди. Натижада 500 миллион сўмлик иш бажарилди. Бу йил йирик ҳамкорларнинг буюртмаси

асосида маҳсулот янада кўпайиши кутилмоқда.

– Асосан буюртма билан ишлаймиз, – дейди корхона иш юритувчиси Нигора Ли. – Шунинг учун ҳам ишимизда сифат муҳим ўрин эгаллайди. Чунки мижозлар ишончини қозонишда ўртамиёна иш тутиб бўлмайди. Ҳамкорларимиз ва буюрт-

шифер заводи каби йирик корхона ва ташкилотларга махсус иш кийимлари тикиб берамиз.

Бугун корхонада иш қизгин. Айниқса, дизайнерларнинг харидоргир маҳсулотлар етказиб беришда замонавий технологияларга таянаётганлиги бунинг яққол исботини кўрсатиб турибди.

– Биз фойдаланаётган илгор технологиялар ҳар бир маҳсулотни жаҳон стандарт талабларига мос тарзда тайёрлаш имконини беради, – дейди цех бошлиғи Силва Сугиян. – Табиийки, биринчи навбатда аҳолининг эҳтиёжи ҳамда савдо фирмалари талабига мувофиқ иш кўрамыз. Чунки, мижоз ис-

Шунингдек, кийим-кечакларнинг соғлиққа фойдаси, ташқи кўриниши, безаклари, ранги миллий менталитетдан келиб чиқиб мослаштирилмоқда.

Корхонада ёшларни иш билан таъминлашга, уларга қулай шарт-шароитлар яратиб беришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда.

– Бундай шароитларга эга корхонада ишлашни ҳамisha орзу қилганман, – дейди тикувчи Тамара Носирова. – Иш жараёнларининг асосий қисми замонавий машиналарда бажарилади. Жамоамизда фаолият кўрсатаётганларнинг аксариятини касб-ҳунар коллежини битирган ёшлар ташкил қилади. Ёшларнинг бундай касб сирларини пухта ўзлаштириб, малакали мутахассисларга айланиши эса тажрибали тикувчиларга алоҳида масъулият юклайди.

Дарвоқе, устоз шогирд анъанасига амал қилиш бу борада ишлар кўламини кенгайтираётди. Шунингдек, мижозлар талабини қондириш, нархлар мўтадиллигига эътибор қаратиш корхонанинг муваффақиятини таъминлашга хизмат қилмоқда.

– Корхона-

миз қошида савдо дўкони ҳам ташкил қилинган, – дейди сотувчи Мухлиса Маъруфхонова. – Негаки, ишлаб чиқарган маҳсулотларимизни маҳалла аҳолисига ўз нархда етказиш асосий мақсадимиз. Шу боис харидорлар учун қулай шарт-шароит яратилган.

Корхонада замонавий технологияларнинг амалиётга кенг татбиқ этилгани ишчиларга қулайлик яратиш билан бирга, меҳнат унумдорлигини оширмоқда.

Бектош ИСМОИЛОВ,
“Оила ва жамият”
мухбири

мачиларимиз сонини ортиши учун тикилаётган кийимларнинг сифати ва қулайлиги, чокларига алоҳида эътибор берамиз. Маҳалланинг 35 нафар хотин-қизлари жалб қилинган корхонада айни пайтда Андижондаги “Ўз Корам-Ко”, Самарқанддаги “MAN” Бухорадаги “НУУНДАИ” фирмалари ҳамда “СанитаФарм”, “RADIKS”, “JURABEK”, “Ника-Фарм” каби дори ишлаб чиқариш фирмалари билан шартнома имзолаганмиз. Ҳамкорлар талабига жавоб бериш учун иш ҳажминини белгиланган муддатда тугатишимиз керак. Бу борада кунлик эмас, бажарган ишимизга қараб яъни, ишбай ҳақ тўланиши масъулият ҳиссини янада оширмоқда. Бундан ташқари, “Ўзбекистон темир йўллари” акционерлик компанияси, Тошкент трактор заводи, Оҳангарон

тагига кўра, кийимларни 100 фоиз пахтадан ёхуд 35 фоизгача синтетик толали хомашедан тайёрлаб берамиз. Бу жараёнда мода оламидаги янгиликни ўзлаштириб бораёмиз.

билан бирга, меҳнат унумдорлигини оширмоқда.

САБОТ – САБОҲАТНИНГ ЮТУҒИ

Сабоҳатнинг етти пушти тикувчи ўтган. Шунданми, болалигидан қўлидан қайчи, игна-ип тушмайди. Ўйини ҳам, гап-сўзлари ҳам тикиш-бичиш билан боғлиқ қизалоқнинг қизиқишларини онаси қўллаб-қувватлади. Тикувчилик сир-асрорларини ўргатди. Сабоҳат моҳир чеварга айланди. Юмшоқ ўйинчоқлар тикишининг ҳадисини олди.

– Сабоҳат Тоирхонова ёш бўлишига қарамай юзлаб қизларга ўз ҳунарини ўргатиб келмоқда, – дейди Пискент тумани “Тадбиркор аёл” уюшмаси раиси Хадича Зоитова. – У тикаётган юмшоқ ўйинчоқлар хорижанидан қолишмайди. Сабоҳат 2001 йилдан буён нафақат Янгибод маҳалласи, балки туманининг бошқа ҳудудларидан келган қиз-жувонларга ҳам тикиш-бичишдан сабоқ беради.

С.Тоирхонова 2015 йилда Республика “Тадбиркор аёл” уюшмасининг “Энг яхши лойиҳа” кўрик-танловида иштирок этиб, 60 миллион сўмлик имтиёзли кредит соҳибига айланди.

– Оилавий тадбиркорликни йўлга қўйишни анчадан буён режалаштириб юргандим, – дейди у. – Айни пайтда корхонамизда ўн хилдаги маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Нафақат юмшоқ ўйинчоқлар, балки трикотаж матолардан турли бичимдаги либослар, аёллар сумкаларини тикишни ҳам йўлга

Тадбиркор аёл

қўймоқчимиз. Ҳозирда туманимиздаги мактаб, боғчаларда ташкил этилган кичик кўғирчоқ театрларига мослаштирилган эртак қаҳрамонларини яратяпмиз. Яқинда ташкил этилган “Ўйинчоқлар, кўғирчоқлар” кўرғазмамизда нафақат ўйинчоқларимизни, балки қизлар учун тикилган турли либосларни ҳам намойиш эдик. Кўрғазма иштирокчиларининг муносабатидан бошим кўкка етди. Ғайратимга ғайрат қўшилди.

Тадбиркор бир жойда тўхтаб қолмайди, янгиликка интилиб яшайди. Изланади. Сабоҳат айни пайтда боғча ёшидаги қизалоқлар учун байрам ва тантаналар либосларини ҳам тикишни йўлга қўйди.

– Президентимиз томонидан биз тадбиркорларга барча шароитлар, имкониятлар яратиб берилган. Бугун оиласига, жамиятга нафи тегишини истаган ҳар бир аёл тадбиркорлик билан шугулланиши, ўз бизнесини йўлга қўйиши мумкин, – дейди С. Тоирхонова.

Ёш ва шижоатли Сабоҳатдан пискентликларнинг умиди катта. Тиниб-тинчимас, ўз олдига катта мақсадларни қўйган Сабоҳат келажакда албатта юзлаб хотин-қизларни катта корхона атрофига бирлаштиради, дейишди улар.

Нигора ЎРОЛОВА

Оналар ва қизлар

ОЙИЖОН

Газетамизнинг “Оналар ва болалар”, “Оналар ва қизлар” рукнлари орқали эл назаридаги – фан-таълим, адабиёт, санъат, кино, театр, спорт соҳасида фаолият юритаётган ота-оналар ва уларнинг изидан бориб, мухлис ва мутахассислар эътирофига сазовор бўлаётган фарзандлар билан суҳбатлар бериб бораемиз. Ушбу оилалардаги муҳит, оила аъзолари ўртасидаги муносабат, энг муҳими, фарзанд тарбияси бобидаги ўзига хос ҳаётий тажрибалар ўқувчиларимизни беэтибор қолдирмаяпти. Бу галги суҳбатдошларимиз – халқимизнинг севимли санъаткори, актриса Фотиима Режаметова ҳамда болалигидан мухлислар меҳрини қозongan, ўнлаб бадиий фильмларда турли хил болалар образини яратган Фарангиз Режаметовадир. Фарангиз бу йил Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети битирди. У онасини ўз муваффақиятларининг бош сабабчиси деб билади. Саҳифамиз қаҳрамонлари билан кечган суҳбатимиз она ва қиз ўртасидаги муносабат ҳуёусида бўлди.

– Фотиима ома, кўпинча ота-онани дарахтга, фарзандни мевага қиёслашади. Шунданми, халқимиз “Олманинг тагига олма, ўрикнинг тагига ўрик тушади”, дейди. Бу фикрга қандай қарайсиз? Яратган турли образларингиз орқали сизни истеъдодли актриса сифатида яхши биламиз. Оилада-чи, оилада қандай онасиз?

– Гапни иккинчи саволингиздан бошласам, қаттиққўл, ўта талабчан онаман. Ота-она томонидан фарзанднинг комилликка эришиши учун қўйилган ҳар бир талаб ўринли ва тўғри, деган ақлдага амал қиламан. Шукрки, икки фарзандимни ҳам хушмуомалаликка, меҳнатсеварликка, бажаратган

ишига нисбатан масъулият билан ёндашишга ўргатганман. Қиз бола бировнинг хасми, деган нақл бежизга айтилмаган. Шу боис мен ҳам она сифатида қизимдан, барча юмушларни удалай олишини талаб қиламан. Эрта-индин бировнинг оиласига келин бўлиб тушадиган ҳар қандай қиз ҳар томонлама мукаммал бўлишга ҳаракат қилиши керак. Бунга эса қиз болага онаси ўргатади. Ўғлим Фирдавс жуда кўнгилчан бола, “йўқ”, деган сўзни айта олмайди. Биринчи саволингизга келсак, бу кўпроқ оиладаги муҳит, ота-онанинг тарбияси, фарзандига эътибори билан боғлиқ бўлса керак.

– Қизингиздаги санъатга бўлган қизиқишни қай даражада қадрлайсиз?

– Бобоси Тўғон Режаметовнинг ижодини кузатиб, мени спектакллардаги ижроимни томоша қилиб, қизимда ҳам бу соҳага қизиқиш уйғонган. “Қул уясида кўрганини қилади”, деган мақолни ижобий тарафдан тушунадиган бўлсак, Фарангиз ижодий муҳитни уйда, санъаткорлар оиласида кўриб ўси ва ўрганди. Унинг телевидение ва кинодаги илк иштироки рекламадаги қилини бўлган. Ўшанда бу одамлар орасида энг машҳур рекламага айланиб, кенг оммалашганди. Олти ёшида Зулфиқор Мусоқовнинг “Ойижон” кинофильмида бош қаҳрамон Наргиз – образини яратди. У кейинчалик “Орзу ортида”, “Мурувват”, “Сеҳрли қалпоқча”, “Бир келиб кетинг қишлоғимизга” бадиий фильмлари ҳамда “Бир кам дунё”, “Уй бекаси” каби ўзбек миллий телесериалларида роллар ижро этди. Менимча, буларнинг бари оиладаги муҳит таъсирида шаклланди.

– Ижодий сафарларда бўлганингизда фарзандларингиз тарбияси билан ким шугулланган?

– Болаларимни ҳар қандай вази-

ятда ёлғизлатиб қўймасликка ҳаракат қиламан. Ҳамиша уларнинг ёнидаман. Борди-ю гастрол сафарларига жўнаб кетишимга тўғри кела-

эсимда.

– Онапизнинг ўта қаттиққўллигидан оғринган пайтларингиз бўлганми?

– Ҳеч қайси ота-она боласига ёмонликни раво кўрмайди. Ота-она тергаб, назорат қилмаса, боланинг ёмон йўللарга кириб кетиши ҳеч гап эмас. Онам ўрни келганда меҳрибон, кези келганда қаттиққўл. Онамнинг тарбия усуллари менга ҳар доим яхшилик олиб келган. Болалигимдан то ҳозирга қадар дарсдан кейинги вақтимни бекорчи нарсаларга сарфламайман. Ҳарқуним режали. Шунга одатланганман.

– Бугун қизлар онаси билан эмас, ижтимоий тармоқлардаги танишлари билан кўпроқ сирлашиши, уларнинг маслаҳатларига таяниб иш кўриши зиёдиларимизни жиддий хавотирга солмоқда...

– Тўғри, тенгдошларимиз орасида бутунлай ижтимоий тармоқларга боғлиб қолган, вақтини компьютер ёки телефонга термулиб ўтказадиганлари йўқ эмас. Ростдан ҳам бу жиддий муаммо. Аммо мен онадан яқинроқ дўст бўлмайди, деб ҳисоблайман.

Сизни тушунувчилар бўлганидек, ютуқларингизга ҳасад нигоҳи билан боқувчилар ҳам бўлади. Қандай дардим бўлса, онам билан дардлашаман. Ваъзи қизлар бирон хатоликка йўл қўйса, оила аъзоларидан яширишга уринишади. Менимча, бу тўғри эмас. Бола ёшлигидан оиласидагилар билан ҳамфикр бўлишга ўргатгани маъқул.

Мени тушунганидек, мен ҳам онамни тўғри тушунишга, уни қўллаб-қувватлашга ҳаракат қиламан. Ҳар бир ота-онанинг фарзандига қўядиган тарбия йўлидаги талабини эзгу мақсад йўлидаги пойдевор деб биламан.

Ширинков МЎМИНОВА
суҳбатлашди.

ТАРБИЯ БАЁНИДА

– Тарбия – боланинг саломи ва саодати учун яхши тарбия қилмак, танини пок тутмак, ёш вақтидан маслақини тўзатмак, яхши хулқларни ўргатмак, ёмон хулқлардан сақлаб ўсдурмакдур.

Тарбия қилувчилар табиб кабудурки, табиб хастанинг баданидаги касалига даво қилгани каби тарбияни боланинг вужудидаги жаҳл маразига “яхши хулқ” деган даъвои ичидан, “поклик” деган давони устидан беруб, катта қилмоқ лозимдур.

БОБОЛАР
ДЕМАСА...

ФИКР ТАРБИЯСИ БАЁНИДА

– Фикр тарбияси энг керакли, кўп замонлардан бери тақдир қилуниб келган, муаллимларнинг диққатларига суялган, виж-

донларига юкланган муқаддас бир вазифадир. Фикр инсоннинг шарофатлик, гайратлик бўлишига сабаб бўлади.

Абдулла Авлоний

Бола тарбиясида мактабгача таълим муассасаларининг ўрни муҳим. Бугун боғчалар ота-оналарнинг ҳақиқий суянчигига айланган, десак хато бўлмайди. Шу боис фарзандини мактабгача таълим муассасасига беришни режалаштираётган ота-оналарнинг кўнглида қатор саволлар туғилиши табиий. Саҳифамизда сизни қизиқтирган саволларга мутахассислар ёрдамида ойдинлик киритишга ҳаракат қилдик.

БОҒЧА БИЛАН БОҒЛИК

БЕШ САВОЛ

1 ДАВЛАТ БОҒЧАЛАРИНИНГ ХУСУСИЙЛАРИДАН ФАРҚИ НИМАДА?

Мавлуда Рустамова, Мактабгача таълим муассасалари ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш Республика ўқув методика марказининг ўқув ва услубий ишлар бўйича директор ўринбосари:

— Бугун мамлакатимизда давлат мактабгача таълим муассасалари билан бир қаторда нодавлат мактабгача таълим муассасалари ҳам фаолият юритмоқда. Табиийки, давлат тасарруфидagi боғчалар таъминоти бюджет маблағлари ҳисобидан, нодавлат таълим муассасалари эса муассис томонидан амалга оширилади.

Давлат ва нодавлат таълим муассасалари болаларга таълим-тарбия беришда бир хил мақсад ва вазифаларни бажаради, яъни:

- Болаларнинг ҳаётини муҳофаза қилиш ва соғлигини мустаҳкамлаш;
- бола шахси асосларини шакллантириш, унинг қизиқишларини ривожлантириш;
- боланинг интеллектуал, шахсий ва jismonий ривожланишини таъминлаш;
- боланинг ривожланишидаги нуқсонларни зарур тарзда тузатиш;
- болаларни миллий маданият ва умуминсоний қадриятлар билан таништириш;
- болаларни мактабда ўқишга тайёрлаш.

Мактабгача таълим муассасаларида ота-оналардан бадал тўловлари 2008 йилнинг 13 февраль кунини Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1768-рақами билан рўйхатга олинган "Мактабгача тарбия болалар муассасалари ва мактаб-интернатлардаги болалар таъминоти"га ҳақ тўлаш тартиби тўғрисида"ги Низом асосида амалга оширилади.

Мазкур Низомнинг 26-бандига мувофиқ мактабгача таълим муассасаларида болалар таъминоти учун тўловлардан кам таъминланган оилаларнинг болалари қонун ҳужжатларига мувофиқ ушбу муассасаларда (интер-

натларда)ги болаларнинг умумий сонидан 15 фоизи доирасида озод қилинади. Бунда ота-оналари (биттаси ёки иккаласи) I ёки II гуруҳ ногирони бўлган кам таъминланган оилаларнинг болалари, биринчи навбатда тўловлардан озод қилинади.

Нодавлат таълим муассасаларидаги бадал тўловлари муассис томонидан белгиланади.

Мактабгача таълим муассасаларига тарбияланувчиларни қабул қилиш 2007 йил 26 декабрь

маълумотнома.

Шунингдек, ота-оналарга қулай бўлиши мақсадида ҳужжатлар интернет тармоғи орқали электрон шаклда ҳам қабул қилинади.

2 БИР ЯРИМ ЁШДАН БЕРСА БЎЛАДИМИ?

Эртароқ ишга чиқиш учун болани бир ярим ёшдан боғчага берсам бўладими?

Зарина, 24 ёш.

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 25 октябрдаги қарорининг 1-илоvasи билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикасида давлат мактабгача таълим муассасаси тўғрисида"ги Низомнинг 16-бандида мактабгача таълим муассасасига болалар 2 ёшдан бошлаб қабул қилиниши кўрсатиб ўтилган.

3 ОЛДИНДАН НАВБАТГА ҚЎЙИШ КЕРАКМИ?

Болам икки ёшдан ошди. Лекин боғчага жойлаштиришга қийналялман. "Бўш ўрин йўқ", дейишади. Шу тўғрими?

Нигорахон, 25 ёш

— Охириги пайтларда аҳоли сони кўпайгани сабабли, баъзи мактабгача таълим муассасаларида болалар сони муассаса қувватига нисбатан ошиб кетаётгани кузатишмоқда. Шунини инобатга олган ҳолда, ота-оналарга биринчи навбатда боласини иложи борича эртароқ, ўзлари истаган мактабгача таълим муассасасига навбатга қўйишлари тавсия этилади. Болалар сони қувватидан ошиб кетган боғчаларда ҳар йилнинг фақат июнь, июль, август ойларида оммавий қабул ишлари олиб борилади. Бошқа мактабгача таълим муассасаларида эса ота-оналарга йўлланмалар йилнинг бошқа пайтида ҳам тақдим этилади. Йўлланмаларни беришда, албатта, ҳар бир ота-она учун қулай шарт-шароит (масалан, боғчанинг узок-яқинлиги) инобатга олинади.

4 ДОИМИЙ ПРОПИСКАСИЗ БОҒЧАГА ОЛИШМАЙДИМИ?

"Тошкент шаҳрида доимий пропискам йўқ. Фарзандимни боғчага жойлаштира оламанми?"

Камолахон, 27 ёш.

— Ҳозирги кунда Тошкент шаҳридаги мактабгача таълим муассасалари режа қуввати (қурилиш ўрни) 98 685 болага мўлжалланган бўлиб,

уларга қатновчи тарбияланувчилар сони 111 592 (113%) нафарни ташкил этмоқда. Юқоридагиларга асосланиб, Тошкент шаҳридаги туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари қошидаги давлат мактабгача таълим муассасаларига йўлланма берувчи комиссиянинг иши Тошкент шаҳрида доимий рўйхатда турувчи фуқароларнинг фарзандларига биринчи навбатда йўлланма бериш ёки навбатга олиш тамойиллари асосида йўлга қўйилган.

МАЪЛУМОТ

Мамлакатимизда 4916 мактабгача таълим муассасаси мавжуд бўлиб, уларда 681 минг 497 нафар болага таълим-тарбия бериш имконияти мавжуд. Мактабгача таълим муассасаларида 55 минг 463 нафар педагог билан бирга кичкинтойлар саломатлигини доимий назорат қилиб борадиган умумий амалиёт шифокори ҳамда тиббиёт ҳамширалари ҳам фаолият кўрсатади.

5 ОВҚАТЛАНТИРИШ МЕЪЁРЛАРИ МАВЖУДМИ?

— Боғчадаги болажонлар учун овқатланиш тартиби қай тарзда белгиланади?

М. Қобилов

Раъно Тўлаганова, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Мактабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этиш бўлими бош назоратчиси:

— Тарбияланувчиларнинг овқатланиш рационини ташкил қилишда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2000 йил 1 июлдан амалиётга татбиқ қилинган "Мактабгача таълим муассасаларида овқатланишни ташкил этиш меъёрлари тўғрисида"ги буйруғига риоя этилади. Ушбу буйруқда боланинг бир кунлик ўртача истеъмол қиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари қатъий таркиби ва миқдори белгиланган. Унга кўра, 2 ёшгача бўлган бола 80 гр. нон, 500 гр. сут, 180 гр. мева-сабзавот, 120 гр. картошка, 60 гр. гўшт, 12 гр. сариёғ, 35 гр. шakar, 3 гр. пишлок, 40 гр. творог, 5 гр. сметана истеъмол қилиши керак. Икки ёшдан ошиб, 7 ёшгача бўлган болалар учун айнан шу озиқ-овқат хилларининг миқдори 30-40 граммдан оширилади.

Боланинг боғчада бўлиш вақти муайян ҳужжатлар асосида қатъий белгиланади. Хусусан муассаса ўз иш тартибини белгилашда бир қанча меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдаланади. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 25 октябрда қабул қилинган "Мактабгача таълим соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида"ги қарорининг 1-илоvasи билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикасида давлат мактабгача таълим муассасаси тўғрисида"ги Низом ҳамда муассаса Уставида қайд этган ва ота-оналар билан тузилган шартномада кўрсатган ҳолда (ота-оналар хоҳиши асосида) муассаса иш вақтини белгилаш мумкин.

Умида АДIZОВА

УЧҚЎПРИҚДА ЯНГИ КОРХОНА

Фаргона вилояти Учқўприк туманида "Ёрқин" хусусий корхонаси иш бошлади. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки Қўқон филиалининг молиявий кўмағида ташкил этилган корхонада аёллар ва ўқувчилар учун замонавий дизайнли сумкалар ишлаб чиқарилмоқда. Ушбу лойиҳанинг амалга оширилиши ўнга яқин коллеж битирувчиси бандлигини таъминлаш имконини берди.

uza.uz сайтидан олинди.

ҚИЗ УЗАТГАН ҚИРҚ ЙИЛДА ҲАМ ҚУТУЛМАС

Севимли газетамизнинг 28-сонига чоп этилган Умида Адизованинг “Қиз узатганга қирқ йил тегманг” сарлавҳали мақоласи менда ушбу мавзуда ўз мулоҳазаларимни ёзиш истагини тугдирди.

ЭСЛАТМА: 28-сон, 13.07.2016

ҚИЗ УЗАТГАНГА ҚИРҚ ЙИЛ ТЕГМАНГ

ёхуд яна тўнлар, ортқича далабобозлик ва кераксиз сарф-харажатлар ҳақида

Оилада қиз фарзанд дунёга келган заҳоти яхши ният билан унга сеп йиғиш бошланади. Айрим оилаларда қиз боланинг сепига бўлган эътибор, унинг илм олиши ва саломатлигига бўлган эътибордан анча устунроқ. Сандиқ бежирим либослар-у, хорижнинг матолари билан тўлиб турганда, келиннинг илми билан биров қизиқармиди? Маълумотларга кўра, қиз узатишга юртимизнинг худудларга қараб, 10 миллион сўмдан 60 миллион сўмгача маблағ сарфлавар экан.

Уч қиз узатиб, икки келин туширган пиру-бадавлат отахонларданман. Қиз узатиш қанақалигини мен бировдан сўраб билмайман. Бу умримнинг энг “даромадли” йилларини ўз ичига олган, десаам муболағга бўлмайди. Фақат мен мақоланинг сарлавҳасини биров ўзгартирган бўлардим. Чунки қиз узатиш – бу харажатлар, ташвишларнинг бошланиши. Асосийси, кейин келади. Қизнику амаллаб, борингки, қарз-қавола қилиб бўлса-да, узатиб, тўйни ўтказиб оларсиз. Аммо кейин ҳафталик, ўн кунлик тadbирлар билан бирга қизингиз келин бўлиб тушган оиладагиларнинг туғилган кунлари бошланади. Сиз қуда тарафсиз ўз қизингизнинг юзи. Ҳеч бўлмаса, ўша туғилган одамга бош-оёқ сарпони бир тоғора тансиқ таом устига қўйиб олиб борасиз. Ҳа, ҳа, бош-оёқ сарпо!

Дейлик, қўвингизнинг туғилган куни. Оёқ кийимидан то бош кийимигача (доим бош яланг юрса ҳам) импортёр бўлиши шарт. Қўёвларимдан бирига совға қилинган оёқ кийим ўзимизники эди. Қўёвжон: “Мен бунақасини киймайман”, дебди. Мен қизимга: “Қайтариб олиб кел, алмаштириб бераман”, дедим. Олиб келгач, “Ўрнига бошқа бермадим, ялангоёқ юраколсин қўёв”, дедим. Ана энди уйдаги ҳангомани кўринг. Салкам биз қоқоқча, тушунмайди, бемехр отага чиқдик. Майли, ҳаммаси яхшилик билан туғайди...

Бундай машмашалар ҳар доим ҳам яхшилик билан тугамайди. Ҳар қандай оилада ҳам эркак ўз фикрини ўтказа олмайди. Менинг назаримда асосий ғажеа – эркаклар, ҳусусан, оталар ўз фикрларини ўтказа олмасликларида!

Оммавий ахборот воситаларида баён этилган мақолалар ва кўрсатувларни аёлларимиз таҳлил қилиб ўтиришмайди. Уларнинг ҳар бир воқеага оид ёзилмаган, аммо бажарилиши шарт бўлган ўз қоида, тартиблари бор. Кўпинча, мана шу тартиблар оила ришталаридан мустаҳкамроқ, пишиқроқ бўлади. Бу миллатимизнинг айниқса, тошкентликларнинг навбатдаги ғажеасидир.

Демак, қизингиз келин бўлиб тушган оилада – қайнота, қайнона, қўвингиз, унинг сингил, укалари ва нихоят қизингизнинг туғилган кунини бирров йўқлашингиз шарт. Боз устига бу туғилган кунлар ҳар йили такрорланади. Бунга жавобан сизнинг оила аъзоларингизнинг туғилган кунларига қуда томон ҳам меҳмон бўлиб келади. Демак, сиз икки хонада стол безашингиз, уларни кутиб олиш учун ўша куни ишдан ҳам қолишингиз лозим. Йилда турли байрамлар ва икки ҳайитни ҳисобга олинг. Ох, қандай ёқимли кунлар. Аммо шундай ёқимли кунни тугашига қизингизнинг қўлига бирор нарса бериб юборишингиз шарт. Анс қолда уни узоқ соғинишингиз, уйингизга келиш муддати чўзилиб кетиши мумкин. Кейинги пайтда йигитларга ҳам унчалик қойил қолмаяпман. Ахир ғурурини пастга уриш-ку бу. Қизингиз оиласидагиларга моддий тарафдан баҳо бериш, қиз томонидегилар ҳада қилган либосларни уялмай кийиб юриш, уларнинг борди-кеддиларини ўзининг ҳурмати деб билиш йигитлик шайнига мос келмайди-ку.

Ана энди барча байрамлар, туғилган кунлар ва меҳмондорчиликка кетадиган харажатларни учта, тўртта қўлайтиринг. (Оилада учта, тўртта қиз узатилса...)

Кейинги пайтда гўёки харажатлар камайтирилиб, ўрнига оила учун зарур бўлган жиҳоз олиб берган маъқул дея, қўвингиз оиласи учун замонавий телевизор, кир ювадиган машина, мебель ва ҳоказо, ва ҳоказолар... олиб борилапти.

Айтинг, шунча харажат устига оила мустаҳкам бўлса, қизингиз яшаб кетса, ўша янги манзилда палак отса, барчасига мингдан-минг рози бўласиз.

Маҳаллада учта фарзандли бир оила ажрасиди. Демак, ўн йил турмуш қурган, ўн йил харажат сарфланган оила ришталари узилди.

Ҳамдам ТҶҲИЧЕВ,
ўқитувчи

Муносабат

ВАҚТИ КЕПСА УЧРАШАМИЗ

ЭСЛАТМА:

14-сон, 06.04.2016

МУЯССАР, ОНАНГ СЕНИ ТАШЛАБ КЕТМАГАН!

Хоразмнинг Гурланида қолган жиянимга

Сингилмингиз кўнглидаги кемтикни ҳеч нима билан тўлдиролмаяпман. Ўзининг пушти камаридан бўлган фарзанди – Хоразмнинг Гурланида қолган жияним Муяссарни кўриш илнжи унга тинчлик бермаётгани аини ҳақиқат. Сингилм олдидаги айбдорлик ҳисси виждон азобини янада қучайтиради.

Бугун Муяссар бувиси ва дадаси томонидан туққан онаси, яъни сингилмга нисбатан қандай қараш ва тасаввур билан тарбияланганидан беҳабармиз. Аммо онаси уни бир зум бўлса-да, унутгани йўқ.

Газетанинг “Муяссар, онанг сени ташлаб кетмаган” мақоласини ўқиб, бу дил номалари менга тегишли эканлигини англаган бўлсам-да, юрагимда заррача бўлсин меҳр ёхуд ачиниш уйғонмади. Нега? Негаки, уч ёшга тўлганимда сиз мени ташлаб кетдингиз, ўшанда катта ойим ва энам оқ ювиб, оқ тараб тарбия қилишди. Олти ёшга тўлганимда энам онангни кўрсатаман, деб гўдак кўнглимни умидвор қилиб, Олмаликка олиб борди. Лекин сизни кўчаларда учратмадим. 1999 йили отам иккинчи турмуш қилди, мен эса биринчи синфга чиқдим. Ўшанда синфдошларим бу сенинг онанг эмас, сен учун ўғай, дея қалбимга жараҳат беришганида менга сиз кўпроқ керак эдингиз она... Дадам мени йиғлатганлар, изза қилганлар билан тез-тез жанжаллашгани эсимда. Шермат отам ҳар доим улғайсанг, албатта онанг билан учраштирмаман, дер эди. Никоҳ тўйимга яқин сизни олдингизга олиб бормоқчи ҳам бўлди. Ўзим рози бўлмадим, ахир онам бўлсангиз-да, сизни кўрмай улғийдим, сизга нима дейишни билмадим, янада бегоналашишдан қўрдим. Ўхтимол, сиз билан вақти келганда, учрашармиз. Мени изламаган. Ваҳоланки, газетамга мурожаат қилишдан олдин тоғам ҳам, сиз ҳам менинг яшаш жойимни, манзилимни аниқ ва яхши билардингиз?!

Мана, орадан 22 йил ўтди, оилам бор, шириндан-шакар икки фарзанднинг онасиман, бахтли турмушимдан мамнунман.

Муяссар СОБИРОВА

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЭГИЗАКЛАРНИ ҚАНДАЙ ЭМИЗГАН МАЪҚУЛ?

Эгизакларни қандай қилиб кўкрак сути билан боқиш мумкин? Уларни бир вақтда эмизган яхшими ёки навбат-навбат?

Гўзал МИРЗАЕВА,
Тошкент шахри

Ратно Қодирова – олий тоифали педиатр-иммунолог:

– Эгизак фарзанд туққан аёллар яқинларининг ёрдамига эҳтиёж сезишади. Асосийси, эгизакларни парваришlashда онага тинч-осойишта шароит яратиб бериш зарур. Чунки асабийлашиш, ҳаяжон оқибатида кўкракдаги сут қочиб кетиш эҳтимоли бўлади. Эмиз-иш усуллари қуйидаги тартибда амалга оширилади. Қўл остидан эмизгиш усули юшмоқ ўриндиқларда қандайдир дасталарни ушлаган ҳолда амалга оширилади. Кичкинтойлар эмизини бир вақтнинг ўзида амалга оширадilar. Бирини ўнг томондаги кўкракни, бошқаси чап кўкракни эгаллади. Эмаётган эгизаклар боши кўкракдан юқори туришини таъминлаш зарур. Бирининг устига иккинчиси қўндаланг қўлагдаги усул бир вақтнинг ўзида амалга оширилади. Юшмоқ ўриндиққа қулайгина жойлашиб олгач, бирини чап кўкракка, иккинчи гўдакни эса ўнг кўкракка қўйилади. Табиийки, энди бирининг устига иккинчиси қўндаланг жойлаштирилади. Одатда эгизакларнинг бири нимжон туғилади. Болаларининг соғлом ўсишини истаган она ҳар икки фарзандига кўкрак сутини етказиб бериши керак. Нимжон туғилган гўдак қоринни тўйғазиб учун кўкрак сутини стерилланган идишга соғиб, то ўзи эмизини яхши ўзлаштирмагунча она сутиде боқиш лозим. Аслини олганда, вазнига етмаган чақалоқларга кўкрак тутганингизда озгина эмса ҳам ҳазм бўлиши осон бўлади ва ривожланиши тез кечади. Кўкрак сути билан боқилса, боланинг иммунитети ошади ва соғлом ўсади.

– 3 ойлик боламни пневмококк инфекциясига қарши эмлашимни маслаҳат беришди. Айтинг-чи, бу вакцинация аслида тасдиқдан ўтганми? Ноғўя асоратлар кузатиладими?

Назокат ҲОЖИАКБАРОВА,
Самарқанд вилояти

– Ўзбекистон Республикаси Миллий эмлаш жадвалига пневмококк инфекциясига қарши вакцинация 2015 йил ноябрь ойидан бошлаб киритилди. Эмлаш тadbири 2,3 ва 12 ойлик гўдаклар учун ўтказилади. Бир ёшли бола 3 марта шу инфекцияга қарши эмланади. Эм-

лашдан аввал бола одатдагидек шифокор кўригидан ўтиши зарур. Кўрсатмаларга кўра, тор соҳа мутахассислари кўригига юборилади. Пневмококк инфекциясига қарши вакцинация бир кунда кўкйўтал, бўғма, қоқшол, гепатит В, гемофил инфекция (пентавакцина), полимиелит (шол) ва ротавирусли инфекцияга қарши вакцинация билан ўтказилади. Пневмококк инфекциясига қарши эмланган бола

ЭМПАШДА НОҒЎЯ АСОРАТЛАР БОРМИ?

бу жараёни энгил ўтказида, вакцина хавфсиз, мушак ичига юборилади ва қучли, тургун иммунитет ҳосил қилади. Ушбу инфекциянинг энг хавфли туллари мавжуд бўлиб, йирингли менингит (бош мия қобигининг яллиғланиши),

пневмония (ўпканининг яллиғланиши – зотилжам), бронхит (bronхларнинг яллиғланиши), сепсис (қонга инфекция тушиши), синуситлар (бурун бўшлиқларининг яллиғланиши – гайморит ва ҳоказо), эндокардит (юракни ички қобиги яллиғланиши) артрит (бўғимларнинг

яллиғланиши) шулар жумласидан. Бу хасталикнинг олдини олиш мақсадида вакцинация амалга оширилади. Турли хасталиклар билан туғилган гўдакларга ҳам эмлаш тавсия этилади, чунки улар касалланиш бўйича юқори даражада хавф гуруҳи ҳисобланади. Албатта, шу гуруҳдаги болаларни тор соҳа мутахассислар кўригидан, қўшимча текширувлардан ўтказиб эмлашга тайёрлаш керак.

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ, БОТУЛИЗМ!

Ҳар йили айни пишиқчилик пайти бекалар уй шароитида турли консервалар ёпишга киришади. Буни ким қандай тайёрлайди? Аслида, консервалар истеъмолга яроқли бўлиши учун нималарга эътибор бериш лозим?

Дилдора Мирбобоева — Республика ДСЭНМ ОАВ ва жамоатчилиги билан ишлаш бўлими мудири:

— Инсон учун энг катта бойлик бу — саломатлик. Тўғри, уйда бекаларимиз тайёрлаган консерва маҳсулотлари дастурхонимизга қўқ бағишлаши мумкин. Бироқ, кўза кунда эмас, кундагина, деган гап бор. Шу боис “Ҳар йили “банка” ёпаман, бирор марта тайёрлаган маҳсулотларим айнигини кўрмаганман ё нўжў таъсирини сезмаганман”, деган қарашга алданиб қолмаслик керак. Уй шароитида тайёрланган, сифати кафолатланмаган компот ва консерва маҳсулотларини истеъмол қилиш оқибатида овқатдан захарланишларнинг энг оғир тури — ботулизм касаллигига дучор бўлиш хавфи ҳар доим мавжуд.

ЭҲТИЁТКОРЛИК — ПРОФИЛАКТИКАДА МУҲИМ ҚАДАМ

Ботулизм нима? Бу овқатдан захарланишнинг бир мунча оғир ва ўлим кўрсаткичи юқори бўлган тури ҳисобланади. Касаллик қўзғатувчиси кислородсиз муҳитда ривожланади ва ўзидан заҳар ишлаб чиқаради. Консерва маҳсулотлари тайёрлашда зарур технологик жараёнлар, яъни консерва заводларидаги каби юқори босим остида — 120-125 даража иссиқликда ўтказиладиган стерилизация жараёнини уй шароитида бажариб бўлмайди.

Гарчанд ботулизм қўзғатувчилари кислородли муҳитда нобуд бўлса-да, ботулизм билан зарарланган консерва очилганида улар ишлаб чиқарган заҳар сақланиб қолади. Заҳарга ташқи омиллар таъсир этмайди.

АЙНИНГАН МАҲСУЛОТНИ ҚАНДАЙ БИЛАМИЗ?

Ботулизм билан зарарланган компот ёки консерва маҳсулотларининг ташқи кўриниши ва таъмида деярли ўзгариш кузатишмайди.

Ботулизмдан захарланган одамда касаллик белгилари икки соат ўтиб, ёки саккиз-ўн кун давомида пайдо бўлади. Заҳар асосан марказий нерв тизимини фалажлайди, натижада нафас олиш қийинлашади, ҳолсизлик, кўнгил айланиши, қусиш, қорин соҳасида оғриқ кузатилади. Жисмлар кўзига иккита бўлиб кўриниши (диплопия), кўз қовоқларининг осилиб қолиши (птоз), ютиш қийинлашиши ва тагириш қобилияти пасайиши, бўйин ва оёқ мушаклари заифлашиши касаллиқнинг клиник белгилари ҳисобланади.

ЗАҲАРГА ҚАРШИ ЗАРДОВСИЗ ИШ БИТМАЙДИ

Касаллиқни уй шароитида даволаш қатъиян ман этилади. Ботулизмдан захарланиш содир бўлганда зудлик билан шифокорга мурожаат қилиш зарур. Ҳозирда тиббиётда заҳарга қарши махсус зардоблар мавжуд бўлиб, беморга ўз вақтида тиббий ёрдам кўрсатилса, бу ҳолат асоратсиз кечиши мумкин.

Аксарият касалликлар сингари ботулизмнинг олдини олиш ҳам инсоннинг ўз қўлида. Бугунги кунда замонавий тиббиёт уй шароитида компот, бодринг, помидор, паттисон маринадлари, бақлажон икраси каби консерва маҳсулотларини тайёрлаш ва истеъмол қилишни тавсия этмайди.

Агар оила аъзоларингиз, фарзандларингиз соғлом бўлишини истасангиз, уй шароитида “банка” ёпманг! Айниқса, бозорлар, кўча-кўйдаги ноқонуний савдо расталарида сотиладиган консерваларни маҳсулотларни харид қилманг!

Шуни унутмаслик керакки, авваллари ҳам оналаримиз уй шароитида помидордан қоқи, узум, шафтоли, ўрик, беҳи каби мевалардан мурabbo, бодринг, помидор, карамдан сирланган идишларда тузалмалар тайёрлашган. Бу ҳолда тайёрланган қиём ва тузалмаларни истеъмол қилиш хавфсиздир.

Бугун юртимиздаги қайси бир савдо мажмуаси ва бозорга кирсангиз, белгиланган талаблар асосида ишлаб чиқарилган компот ва консерва маҳсулотларининг барча турлари бисёр. Ушбу маҳсулотларнинг сифати мувофиқлик сертификати билан кафолатланган. Унутманг, ҳар биримиз ўзимиз ва оила аъзоларимиз саломатлиги учун масъулмиз!

Оила ва жамият

Бош муҳаррир:
Воҳид Луқмонов

Обуна
индекси — 176

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар
қўмитаси, “Болалар ва
оилаларни қўллаб-қувватлаш”
ассоциацияси (Болалар
жамғармаси) ва “Соғлом авлод
учун” халқаро хайрия фонди

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент — 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс)
233-28-20, Котибият:
233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilava-jamiyat@sarkor.uz

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

САНИТАРИЯ ВА ГИГИЕНА ҚОИДАЛАРИГА ҚАТЪИЙ РИОЯ ҚИЛИШ КЕРАК

Шифокорлар мумкин эмаслиги ҳақида қанча бонг урмасин, зарарли оқибатлари ҳақида тушунтириш ишлари олиб бормасин, уй бекалари барибир “банка” ёпишда давом этaverиши бор гап. Шундай экан, бундай пайтда улар нималарга эътибор қаратишлари лозим?

Муқаддас Маҳмудова — “Ўзвеносаноат” ХК қошидаги УП “Марказий лабораторияси” лаборатория мудири:

— Ҳозир айни пишиқчилик пайти. Бекаларимиз бундан унумли фойдаланишга ҳаракат қилишади. Уй шароитида консерва тайёрлаш учун биринчи навбатда банкаларни яхшилаб ювиш керак. Жараёнда ҳар хил ювиш воситалари қўлланилгани боис, банкаларни оқар сува, да яхшилаб чайиш тавсия

этилади. Кейин уларни офтобда қуритиш ёки газ духовкаларида қиздириш лозим.

Унгача меваларнинг урилганлари ажратилди, тозалаб ювилади ва ҳарорати тушиб кетмасдан банкаларга жойланади. Бошқа идишда сув қайнаб туради (хоҳласангиз сироп тайёрлаб олинг).

Ҳар кимнинг таъби ҳар хил. Шунинг учун таъбга кўра сироп тайёрланади.

(Ширин бўлишини ис-таганлар 1 литр сувга 150, нимширин ис-тагидагилар 100 грамм ша-кар солишлари мумкин). Сиропнинг ҳарорати 85 даража иссиқ бўлиши керак. Сироп қуйилгач, 40 даража

иссиқ бўлгунча ушланади, кейин банкалардан тўкиб олинади ва яна қайнатиб, сузгичдан ўтказиб, бан-каларга қуйилади. Ушбу ҳолатда меваларнинг ма-заси яхши сақланади. Қопқоқлар ҳам қайнатиб

олинади. Шафтолидан компот бекитмоқчи бўлсангиз, унинг туқларини яхшилаб ювиб олинг. Данакларидан ажратиб банкаларга солинг. Унга ҳам сироп тайёрлаб, ярим чой қошиқ лимон кислотаси қўшинг.

Ботулизм билан зарарланган консерваларни тайёрлашда зарур технологик жараёнлар, яъни консерва заводларидаги каби юқори босим остида — 120-125 даража иссиқликда ўтказиладиган стерилизация жараёнини уй шароитида бажариб бўлмайди.

Манзура Раҳимова — уй бекаси:

Уй шароитида консерва тайёрлаш жараёнида санитария ва гигиена қоидаларига қатъий риоя қилинг;

консерва маҳсулотларини тайёрлашда сифатига аҳамият бериш керак;

сабабот, мевалар ифлосланиши мумкин, шу боис уларни оқар сува, сўнг қайнатилган сувада яхшилаб ювиш лозим;

маҳсулотларни юқори ҳарорат остида, 20 дақиқадан кам бўлмаган вақт давомида қайнатиш зарур;

нордон бўлмаган (бодринг, яшил нўхат) маҳсулотларидан консерва тайёрлашда уларга сирка кислотаси қўшишни унутманг;

уй шароитида балиқ ва гўшт маҳсулотларидан консерва тайёрламаслик керак;

консерва маҳсулотларини қоронғи ва салқин жойда сақланг.

Феруза Умарова — уй бекаси:

Банкалар ҳўжалик совуни билан ювилиб, қуритиш учун офтобга қўйилади. Сўнг уларни қайнаб турган сувага тўнкариб қўйилиб, зарарсизлантирилади. Мевалар оқова сувада яхшилаб ювилади. Қайнаб турган сувага мевалар бир ботириб олинади ва банкаларга солинади. 3 литр бан-кадаги массага 150-200 грамм ша-кар солинади. Қайнаб турган сува банкага солинади. Қопқоқларни бир идишга солиб, қайнатиб олиниб, сўнг банкалар қопқоқ ёпгич билан ёпилиб, юмшоқ мато устига тўнкарилиб, усти қалин мато билан ўраб қўйилади. Эр-таси кунни усти очилиб, тахлаб қўйилади.

Ўлбар Муҳаммедова — уй бекаси:

Мен ҳар йили ҳамма уй бекалари сингари консервалар ёпаман. Лекин менинг услубим ўзгачароқ: бан-калар яхшилаб оқова сувада ичимлик содаси билан ювилиб, чайилади. Мевалар ҳам тозалаб ювилиб, банкаларга жой-ланади. Таъбга кўра 150-200 грамм шакар солиб чиқилади. Сўнг устидан совуқ сув солиниб, қопқоқлари устига қўйиб чиқилади. Банкаларни каттароқ қаструлька тагига қаттиқ мато ташлаб,

тахлана-ди. Каструлькага бан-ка-нинг бў-зига ча-совуқ сув қўйилади.

Каструлькада-

ги сув қайнаб чиққандан сўнг яна 30 дақиқа қайнатилади. Кейин банкалар сирли идишдан бирин-кетин олиниб, қопқоғи бураб ёпиб ташланади. Ёпилган ҳолатда истаган жойга тахлаб қўйиш мумкин.

Лаофат САЪДУЛЛАЕВА

Газета 2013 йил 20 мартда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 10-2995 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 836. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 4093. Баҳоиси келишилган нархда.

Босишга топшириш вақти — 15:00 Топширилди — 15:00

ISSN 2010-7609

Бош навбатчи: Б. Исмоилов
Навбатчи: Ш. Мминова
Мусахҳиҳ: С. Сайдалимов
Саҳифаловчи: А. Маликов
Газета таҳририят компьютер марказида

1 2 3 4 5